

ben: agyafúrt: egyszerűen bolond. Míg a magyarban: okos, ravasz. Mi még közelebb vagyunk a samanizmushoz. Az indításaim is hasonló kultúrákból táplálkoznak.

Olvasmányaim: samanizmus, vallás, mitosz, mese, kultúrtörténet, művészet, antropológia és misztika.

Vége három nyelven tudok olvasni öregségemre.

Hatéves koromban anyám kézen fogott, és ott hagyott egy szó nélkül az árvaházban. Természetesen én is, mint a többi bepisilő gyerek, végigjártam a röhögőkálváriát a szalmazsákkal a hátamon. Mint a legkisebb, mindig az utolsó voltam. Azután egyszer a konyháknál egy szőke copfos leányka megszólított, mondván: nálunk a faluban a bepisilő gyerekeket „ottand” megmosdatják. Magyarázta hosszasan, hogy megértsem. Izgatottan vártam, hogy mindenki elaludjon. A nagy hálóba besütött a hold, és én reszkettem a félelemtől. De kimentem, és beleálltam a mosdóba. Dideregve lemostam magamat, az egész felért egy valódi beavatási szertartással. Teljesen spontán, a röhögők törülközőjével szárítottam le magamat. Ekkor lettem autodidakta!

A szobrászok Pesten azt állították, hogy nekem könnyű, mert nem rontott el az akadémia. Tudom, nem erről van szó. Az ember vagy akar csinálni valamit az életével, vagy csak meg akar élni nagy kompromisszumokkal, és nem hajlandó semmi újat kezdeni. Én sokáig védekeztem, nem akartam „művész” lenni. De Picasso mondja valahol: „A művész nem lesz, hanem születik.” Ma már tudom, én akartam megszületni, és eleve vállaltam, ami történt és történni fog. Időnként azért szükségem volt egy-egy huszárvágásra. Így maradtam életben.

Fontosnak tartom még megemlíteni, hogy már a kezdet kezdetén, Kállai Ernő sem akarta bevenni kis mágikus bronzaimat az 1948-as Nemzeti Szalon-kiállításra, és Bálint Endre, valamint Bán Béla festőművészek jöttek a segítségemre. Absztrakt próbálkozásaim után ezek voltak az első szurrealista művek.

1977. június, New York City

Utassy József

ROMA ROMANTIKA

Úgy néz rám az én szeretőm,
mintha szarvas volna,
szeme unszol epekedőn:
vinném a vadonba.

Róka ugat, kuvik rikolt,
ágyunk mohabársony,
reflektoroz a telihold:
hempergünk egymáson.

Részeg a mindenség, részeg!
Izgul értünk, biztat,
orrát az ég üvegéhez
nyomja ezer csillag.

Én cigánkám mindörökkön,
látod: nincs tapintat
sem az égen, sem a földön!
Nagy szemed kivirrad.

A CSEND HINTÁJA

Kijárok a játszótérre.
Szeptember van, még zöld a csend,
Isten őszi remeklése.
Magányosan egy hinta leng.

Egy hinta leng magányosan,
benn a drága Senki ül,
arcán bánat, talán mosoly,
de nem beszél csak senkiül.

Hát akkor: senkiül egy hangot!
Nézzel maga elé, mereng.
Ne raboljátok el, harangok!
És leng a csend hintája, leng.

UTÓKOR

Nos,
az utókor,
ez a kis taknyos,
engemet nem nagyon érdekel,

mert
lopni jár majd
a csillagokhoz,
és hadonászik vagy térdepel.